

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ตำบลท่าโรง ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

นายกิตติธัช มะโนสา
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี
จังหวัดเพชรบูรณ์

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
รายบุคคล ตัวชี้วัดที่ ๑.๒ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวน ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

ในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ๕ ปี (๒๕๖๖-๒๕๗๐) มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาความรู้ด้านการเกษตร อันจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรและฟื้นฟูทรัพยากรการเกษตรให้เกิดความยั่งยืน รวมทั้งระดมบุคลากรและงบประมาณโดยการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีการผสมผสานกิจกรรม/โครงการลงสู่พื้นที่ในลักษณะแบบบูรณาการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่เน้นการมีส่วนร่วมของเกษตรกรและชุมชน ในลักษณะของความต้องการจากล่างขึ้นสู่บน โดยมีศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เป็นศูนย์กลางในการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ในการวางแผนกำหนดกิจกรรมและถ่ายทอดความรู้สู่พื้นที่เป้าหมายต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ๕ ปี (๒๕๖๖-๒๕๗๐) ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลโคกปรัง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ฉบับนี้ เป็นแผนที่เกิดจากชุมชนเพื่อชุมชนบนพื้นฐานของความจำเป็นและความต้องการของชุมชน โดยผู้แทนชุมชนจากทุกสาขาอาชีพการเกษตรและเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการร่วมกันนับตั้งแต่การสำรวจชุมชน การประเมินทรัพยากรและศักยภาพของชุมชน วิเคราะห์ปัญหาสาเหตุเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมของตำบล

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลนี้จะช่วยให้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นายกิตติธัช มะโนสา

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒

๓ สภาพภูมิอากาศ

๑๑

๔ เส้นทางคมนาคม

๑๑

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑๓

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑๓

๗ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ

๑๔

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลท่าโรง

๒๐

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๒๐

๒ การจัดทำ TOWS Matrix

๒๔

บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลท่าโรง

๓๑

๑. แนวทางการพัฒนา

๓๑

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

โครงการการบริหารจัดการดินปุ๋ยและการสร้างปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์สำหรับปลูกผักปลอดสารพิษ

ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑
ตารางที่ ๒
ตารางที่ ๓
ตารางที่ ๔
ตารางที่ ๕
ตารางที่ ๖
ตารางที่ ๗
ตารางที่ ๘
ตารางที่ ๙

หน้า

๒
๑๔
๑๔
๑๕
๑๕
๑๖
๑๗
๑๗
๒๐

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑
ภาพที่ ๒
ภาพที่ ๓
ภาพที่ ๔
ภาพที่ ๕
ภาพที่ ๖
ภาพที่ ๗
ภาพที่ ๘
ภาพที่ ๙
ภาพที่ ๑๐

หน้า

๑
๓
๑๒
๒๒
๒๒
๒๓
๒๓
๒๔
๒๔
๒๕

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

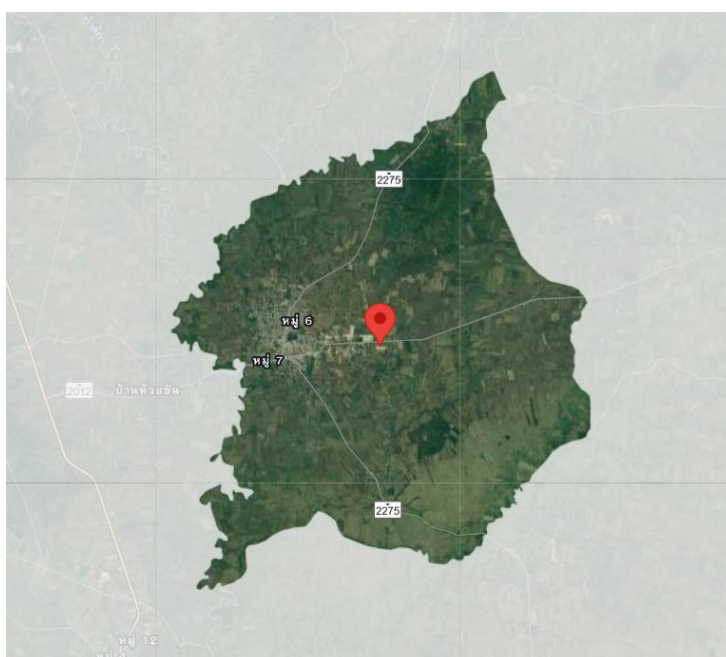
ตำบลท่าโรง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของที่ว่าการอำเภอวิเชียรบุรี ห่างจากจังหวัดประมาณ ๑๑๐ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕.๖ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔๗,๒๕๐ ไร่

๑.๒ อาณาเขต

ตำบลท่าโรง มีอาณาเขตติดต่อตำบลและอำเภอใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลบึงกระจับ, ตำบลโคกปรัง	อำเภอวิเชียรบุรี	จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลบ่อไร่	อำเภอวิเชียรบุรี	จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลน้ำร้อน	อำเภอวิเชียรบุรี	จังหวัดเพชรบูรณ์
ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลสระประดู่	อำเภอวิเชียรบุรี	จังหวัดเพชรบูรณ์

แผนที่แสดงขอบเขตตำบล โคกปรัง
อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อตำบลท่าโรง
(ที่มา <https://agri-map-online.moac.go.th/>)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๑ ส่วน คือ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรง

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๘ หมู่บ้าน

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัด เพชรบูรณ์

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
๑	บ้านท่าโรง
๒	บ้านท่าโรง
๓	บ้านท่าโรง
๔	บ้านกระโทก
๕	บ้านทุ่งใหญ่
๖	บ้านนาไร่เดียว
๗	บ้านหนองไข่น้ำ
๘	บ้านบุมะกรูด
๙	บ้านหนองไข่น้ำ
๑๐	บ้านนาไร่เดียว
๑๑	บ้านนาไร่เดียว
๑๒	บ้านสนามบิน
๑๓	บ้านท่าน้ำ
๑๔	บ้านมาบสมอ
๑๕	บ้านหนองไข่น้ำ
๑๖	บ้านสนามบิน
๑๗	บ้านเขาน้อยพัฒนา
๑๘	บ้านเขามอง

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ,พ.ศ. ๒๕๖๓)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

พื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลท่าโรง มีสภาพเป็นพื้นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรแต่พื้นที่ป่าไม้ไม่สมบูรณ์ มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน บางพื้นที่เป็นที่ราบสูงเชิงเขา เหมาะแก่การเลี้ยงสัตว์และมีพื้นที่บางแห่งเหมาะแก่การจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก

๒.๒ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน

ดินในตำบลโคกปรัง มีกลุ่มชุดดินเหมาะสมกับการปลูกพืชจำนวน ๑ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ จำนวน ๓๔๔๓๗.๖๙ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินทรายแบ่งลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ พบบริเวณที่ราบตะกอนน้ำพา มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวหรือเลว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแบ่ง ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทา ดินล่างสีน้ำตาลหรือสีเทาปนชมพู พบจุดประสีเหลืองหรือสีน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน ในดินชั้นล่างมักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีส ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำ ใช้ปลูกยาสูบ พืชผักต่างๆ หรือพืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทาน ใช้ทำนาได้ ๒ ครั้งในรอบปี

ปัญหา

หน้าดินแน่นทึบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปลอยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (โสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๖-๘ ต้น/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน การปักดำข้าวควรเพิ่มจำนวนต้นตอกอให้มากขึ้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ต้น/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูก ขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๔๗ จำนวน ๖๓๑๘.๗๓ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินตื้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อละเอียดที่มาจากทั้งหินตะกอน หรือหินอัคนี พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินตื้น มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีเศษหินปะปนมาก มักพบชั้นหินพื้นตื้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ดินมี ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

การใช้ประโยชน์

เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าละเมาะ บางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย หรือปลูกปาล์ทดแทน

ปัญหา

เป็นดินตื้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินอย่างรุนแรง บางพื้นที่มีเศษหินหรือหินพื้นๆที่ไถลบริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

พื้นที่ที่เป็นดินตื้นมาก มีเศษหินหรือหินพื้นๆไถลมาก ไม่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตร ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่า หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนา จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพุ่ม ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกถึงชั้นหินพื้นหรือขุดหลุมขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือก้อนหินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ควรมีไม้ค้ำยันและเอาหน้าดินบริเวณใกล้เคียงมาผสมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกพูนโคนอยู่เป็นประจำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๑ จำนวน ๖๐๘๔.๐๔ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวสีดำน้อยมาก มีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างเล็กน้อย การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณเทือกเขาหินปูนหรือหินภูเขาไฟสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวหรือค่อนข้างเลว เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวจัด หน้าดินแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกโลกในดิน สีสดินส่วนมากเป็นสีดำ หรือสีเทาแก่ตลอด มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง และอาจพบจุดประสีแดงบ้าง ปะปนตลอดชั้นดิน ส่วนดินชั้นล่างมักมีก้อนปูนปะปน ปฏิกริยาดินส่วนใหญ่เป็นกรดจัดถึงเป็นด่างเล็กน้อย

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ทำนา นอกฤดูทำนาบางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ฝ้ายและถั่วต่างๆ

ปัญหา

ดินเหนียวจัด โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็ง แตกกระแหงกว้างและลึก ดินเปียกเหนียวมาก ทำให้การไถพรวนยาก ต้องไถพรวนในช่วงระยะเวลาที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม บางพื้นที่อาจขาดแคลนน้ำเมื่อฝนทิ้งช่วงนานกว่าปกติ และอาจมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถพรวนเมื่อดินมีความชื้นเหมาะสม ไถกลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกันหรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยทิ้งไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๐ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาด

น้ำหรือทำนาครั้งที่ ๒ หรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว ไถกลบตอซังและทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๕๔ จำนวน ๓๐๑๖.๔๔ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินลิกปานกลางถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน ปฏิกริยาดินเป็นด่าง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัตถุต้นกำเนิดดินที่เป็นพวกหินอัคนี เช่น บะซอลต์ แอนดีไซต์ พบบริเวณพื้นที่ดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชัน มักอยู่ใกล้กับบริเวณเทือกเขาหินปูน หรือหินภูเขาไฟ เป็นดินลิกปานกลางมีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียว โดยปกติจะมีก้อนปูนหรือเศษหินที่กำลังผุพังสลายตัวปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย ในชั้นดินล่างลึกๆ อาจพบชั้นปูนมาร์ล สีดินเป็นสีเทาเข้มหรือสีน้ำตาลหรือน้ำตาลปนแดง ชั้นดินล่างอาจมีจุดประสีเหลืองและสีแดง ปฏิกริยาของดินส่วนใหญ่จะเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างจัด

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง มันสำปะหลัง ปอ และถั่ว หรือปลูกไม้ผลบางชนิด

ปัญหา

ดินเป็นด่างจัดและมีชั้นปูนมาร์ลหรือก้อนปูนช่วงความลึก ๑๐๐ ซม. เนื้อดินเหนียวจัด การไถพรวนต้องทำในช่วงที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ มิฉะนั้นจะทำให้ดินแน่นทึบ ในฤดูฝนจะมีน้ำแช่ขังง่าย ทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโต บริเวณที่พื้นที่มีความลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกชนิดพืชที่ชอบดินเป็นด่างมาปลูก ไถพรวนดินในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมื่อดักขันธ์ ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมื่อดักขันธ์ ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือ ปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปลอ่ยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชขวางความลาดชัน ปลูกพืชเป็นแถบ ปลูกพืชคลุมดิน การปลูกพืชปุ๋ยสด การปลูกพืชหมุนเวียน ทำคันดินร่วมกับปลูกหญ้าแฝก ทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. หรือถึงชั้นมาร์ล ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๒๘ จำนวน ๗๒๙.๓๙ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินเหนียวสีดำนี้อาจมีรอยแตกกระแหงกว้างและลึก ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือเกิดจากการสลายตัว แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินต้นกำเนิด พวกหินบะซอลต์ หรือหินแอนดีไซต์ พบบริเวณพื้นที่ตอน ท่ออยู่ใกล้กับเขาหินปูน หรือหินภูเขาไฟ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินแตกกระแหงเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกในดิน สีดินเป็นสีดำ สีเทาเข้ม หรือสีน้ำตาล อาจพบจุดประสีน้ำตาลหรือสีแดงปนน้ำตาลปริมาณเล็กน้อยในดินชั้นบน ส่วนชั้นดินล่างอาจพบชั้นปูนมาร์ล ปฏิกริยาของดินส่วนใหญ่จะเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ถั่วต่างๆ ฝ้าย และไม้ผลบางชนิด

ปัญหา

เนื้อดินเหนียวจัด การไถพรวนต้องทำในช่วงที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ มิฉะนั้นจะทำให้ดินแน่นทึบ ในช่วงฤดูแล้ง ดินมีการหดตัวทำให้ดินแตกกระแหงเป็นร่องลึก ส่วนในฤดูฝนจะมีน้ำแช่ขังง่าย ทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโต

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานพืชปุ๋ยสด ถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ ถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ จำนวน ๘๒๖.๖๖ ไร่

ลักษณะเด่น

พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษา สำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

สมบัติของดิน

กลุ่มดินนี้ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอน มีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไป แล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นผิวสักระจัดกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอยโดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่

การใช้ประโยชน์

กลุ่มดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติเพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร

ปัญหา

มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ควรปล่อยให้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่ต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นดินลึกและสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและชุดหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็นสวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗ จำนวน ๓๗๙๕.๙๓ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ส่วนใหญ่มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกมากที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียด เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียว ในบางพื้นที่ อาจมีเนื้อดินเป็นพวกดินทรายแฉะละเอียด ดินมีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

ปัญหา

ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนนํ้าและน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ปลูกข้าว ในพื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก หว่านวัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ไกล่กลบตอซัง ปล่อยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (สับปะรดหรือสับปะรดอินทรีย์ ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกทรงกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต มีการใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เพื่อเพิ่มความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหารในดิน ควรมีการใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ จำนวน ๓๒๐๓.๖๓ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนละเอียดสีเทาที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ส่วนใหญ่มีน้ำแช่แข็งในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วเป็นส่วนใหญ่ เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียว ดินมีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ดินชั้นบนมักมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดมากถึงกรดปานกลาง ส่วนดินชั้นล่างจะเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

การใช้ประโยชน์

ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกอ้อย หรือปลูกพืชล้มลุกในฤดูแล้ง

ปัญหา

ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ขาดแคลนนํ้า และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ปลูกข้าว ไถกลบตอซัง ปลอยทิ้งไว้ ๓-๔ สัปดาห์ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานโสนอัฟริกัน หรือโสนอินเดีย ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบเมื่ออายุ ๕๐-๗๐ วัน ปลอยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ ๓๕-๔๕ วัน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ ๒ หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

ปลูกพืชผักหรือผลไม้ ยกร่องกว้าง ๖-๘ เมตร คูน้ำกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตร ลึก ๐.๕-๑.๐ เมตร และมีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ หรือชุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต มีการใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๓๖ จำนวน ๓๑๐.๒๕ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินร่วนละเอียดสีเทาถึงสีเทาที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินกลางหรือเป็นด่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของวัสดุเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนละเอียดที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วน ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายหรือดินร่วนเหนียว ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง และอาจพบจุดประสีต่างๆ ในชั้นดินล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินชั้นบนส่วนใหญ่จะมีปฏิกริยาเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ส่วนดินล่างจะมีปฏิกริยาเป็นกรดปานกลางถึงเป็นด่างปานกลาง

การใช้ประโยชน์

ใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่วสับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหา

การมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ซึ่งทำให้ดินอุ้มน้ำได้น้อย พืชอาจขาดแคลนน้ำได้ในช่วงฝนทิ้งเป็นระยะเวลานานๆ สำหรับบริเวณที่มีความลาดชันสูง อาจมีปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายเกิดขึ้น

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชหมุนเวียน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำขั้นบันได คันดิน ปลูกพืชคลุมดิน ปลูกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

กลุ่มชุดดินที่ ๔๘ จำนวน ๕๗๗๖.๘๙ ไร่

ลักษณะเด่น

กลุ่มดินต้นถึงกึ่งหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยา ดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

สมบัติของดิน

เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดิบกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนัก ของวัสดุเนื้อค่อนข้างหยาบ ที่มาจากพวกหินตะกอน หรือ หินแปร พบบริเวณพื้นที่ตอน ที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดจนถึงเนินเขา เป็นดินต้น มีการระบายน้ำดี เนื้อดินบน ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินปนเศษหินหรือปนกรวด ก้อนกรวดส่วนใหญ่เป็นหินกลมมน หรือเศษหินต่างๆ ถ้าเป็นดินปนเศษหินมักพบชั้นหินพื้นต้นกว่า ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด

การใช้ประโยชน์

เป็นป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ป่าละเมาะ และทุ่งหญ้าธรรมชาติ บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม้โตเร็ว

ปัญหา

เป็นดินต้นถึงชั้นกึ่งกรวดหรือลูกรังหนามาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินได้ง่าย ในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง

แนวทางการจัดการดินเพื่อปลูกพืช

พื้นที่ดินต้นมากหรือมีกึ่งกรวดหรือลูกรังบริเวณหน้าดินมาก ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ ปล่อยไว้ให้เป็นป่า พื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่ หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่

ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกผลไม้ ขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำขั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานเฉพาะต้นหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๓. สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศและฤดูกาล

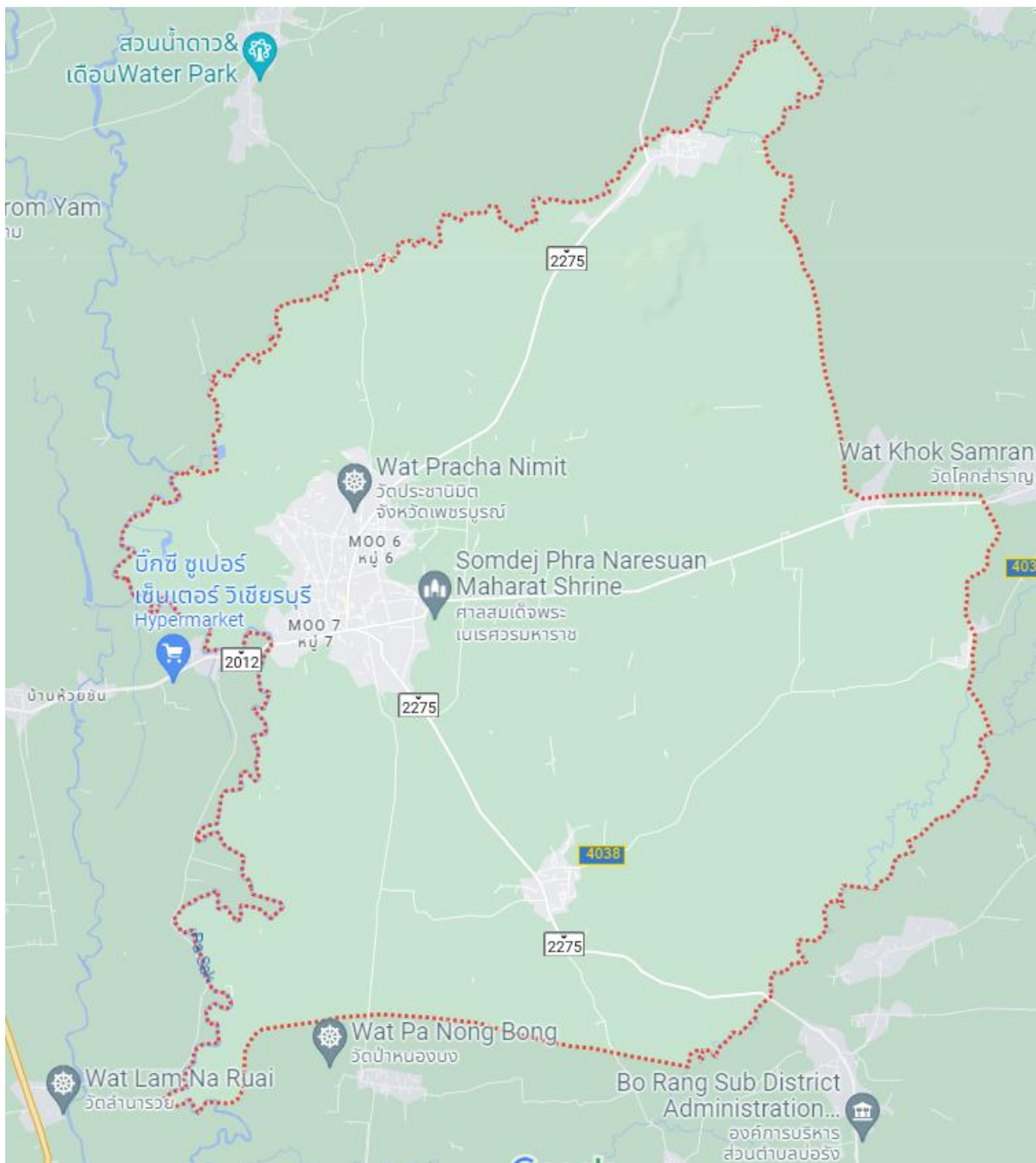
ลักษณะอากาศของจังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล ๒ ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามาจากภาคเหนือและแ่งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วง ฤดูหนาว ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์มีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไภ้กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามาจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดเพชรบูรณ์ มีฝนตกทั่วไป ฤดูกาลของจังหวัดจังหวัดเพชรบูรณ์ พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออก ได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้ ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคมมีอากาศร้อน อบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่มรสุมตะวันตกเฉียง ใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาว ที่สุดคือเดือนมกราคม อากาศโดยทั่วไปร้อนชื้น มี ๓ ฤดู แต่มีฝนตกเกือบทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยอยู่ที่ ๒๙-๓๑ องศาเซลเซียส

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

ตำบลท่าโรง มีถนนลาดยาง ๑ สาย /ถนนคสล ๑๙ สาย/ลูกรัง ๗๙ สาย/หินคลุก ๔ สาย

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคมตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
(ที่มา: Google.map , พ.ศ ๒๕๖๓)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค

- แหล่งน้ำธรรมชาติ

บึง, หนอง และอื่น ๆ ๑๓ แห่ง

เหมือง ๒ แห่ง

แม่น้ำ ๑ แห่ง

- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

บ่อน้ำบาดาล ๔ แห่ง

ประปาส่วนภูมิภาค ๑ แห่ง

ประปาประจำหมู่บ้าน ๘ แห่ง (หมู่ที่ ๕,๘,๑๒,๑๔,๑๗,๑๘)

สระน้ำสาธารณะ ๒๐ แห่ง (หมู่ที่ ๓,๔,๕,๘,๙,๑๒,๑๓,๑๔,๑๗)

ฝาย ๑๖ แห่ง (หมู่ที่ ๓,๔,๕,๗,๘,๙,๑๐,๑๓,๑๔,๑๗,๑๘)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรตำบลท่าโรง ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตร ๓๔,๕๔๕.๐๖ ไร่

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง , พ.ศ. ๒๕๖๗) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจตำบลท่าโรง ปี ๒๕๖๗

หมู่บ้าน	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
	ข้าวนาปี	อ้อย โรงงาน	มัน สำปะหลัง	ยาง พารา	ไม้ผล	พืช ผัก	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	รวม
บ้านท่าโรง	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านท่าโรง	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านท่าโรง	๕,๐๔๙.๓๔	๑๔๓.๗๕	๑๔.๐๐	-	๓.๕๐	-	๗๔.๗๕	๕๒๘๕.๓๔
บ้านกระโทก	๔,๑๕๕.๙๗	๕๘.๕๐	๑๖.๙๔	-	-	-	-	๔๒๓๑.๔
บ้านทุ่งใหญ่	๔,๕๔๕.๗๕	๑๒๖.๕๐	๖๖๕.๐๐	-	-	-	๑๖๗.๗๕	๕๕๐๕
บ้านนาไร่เดียว	๑,๘๑๕.๕๙	๒๔๒.๐๐	๑๑๗.๗๕	-	-	-	๔๑๗.๑๖	๒๕๙๒.๕
บ้านหนอง ไช้	๑,๓๘๕.๗๕	-	๙๒.๒๕	-	-	-	๒๖.๐๐	๑๕๐๔
บ้านบุมะกรูด	๘๑๑.๐๐	๘๐.๐๐	๒๗.๕๐	-	-	-	๔๙.๗๕	๙๖๘.๒๕
บ้านหนอง ไช้	๑,๔๕๗.๑๗	-	๑๑๐.๗๕	-	-	-	-	๑๕๖๗.๙๒
บ้านนาไร่เดียว	๓,๘๒๘.๙๑	๑๒๑.๗๕	๙๕.๐๐	-	-	-	๔๙.๗๕	๓๕๔๙.๔๑
บ้านนาไร่เดียว	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านสนามบิน	๕๖๙.๕๒	๕๗.๒๕	๑๐.๐๐	-	-	-	๗.๐๐	๖๓๖.๗๗
บ้านท่าน้ำ	๓๕๔.๒๕	-	-	-	-	-	๑๒.๒๕	๓๖๖.๕
บ้านมาบสมอ	๓,๑๘๙.๐๐	๗๓๙.๐๐	๓๐๙.๐๐	-	-	-	๖๗.๐๐	๔๓๐๔
บ้านหนอง ไช้	-	-	-	-	-	-	-	-
บ้านสนามบิน	๑,๑๖๑.๐๐	๑๕๑.๗๕	๒๗๖.๗๕	-	๑.๐๐	-	๒๙.๒๕	๑๖๑๙.๗๕
บ้านเขาน้อย พัฒนา	๙๕๖.๕๐	๑๘๑.๗๕	๕๗๑.๐๐	-	๖.๒๕	-	๕๒.๒๕	๑๗๖๗.๗๕
บ้านเขามอง	๑,๕๖๐.๒๕	๑,๕๙๖.๗๕	๖๗.๕๐	-	-	-	๔๐.๕๐	๓๒๖๕

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง , พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓ ข้อมูลด้านปศุสัตว์

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)
โคกปรัง	๓๔๕	๗๗๓	-	๕๓	๓๗๘	๑๓๑๔๖	๒๒๔๔๙	๓๓๓	-

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอวิเชียรบุรี , พ.ศ ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๔ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี)

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำ จืด	ปลา ทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำ อื่นๆ
ชัยบุญ	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอวิเชียรบุรี ,พ.ศ. ๒๕๖๗

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลรายได้เฉลี่ยตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี

ตำบล/หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	รายได้เฉลี่ย				
		ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	รวม	รายได้ต่ำสุด	รายได้สูงสุด
ท่าโรง	1,679	133,698.01	49,324.34	183,022.35	3,000.00	7,500,000.00
หมู่ 1	17	101,176.47	18,741.18	119,917.65	30,000.00	358,000.00
หมู่ 2	31	110,122.58	53,841.94	163,964.52	12,000.00	400,000.00
หมู่ 3	76	78,460.53	35,113.16	113,573.68	13,000.00	320,000.00
หมู่ 4	150	111,650.46	31,507.73	143,158.19	8,500.00	1,040,000.00
หมู่ 5	227	206,161.67	74,566.08	280,727.75	15,000.00	7,500,000.00
หมู่ 6	176	99,551.14	23,982.95	123,534.09	15,000.00	510,000.00
หมู่ 7	98	112,874.08	56,698.98	169,573.06	28,000.00	748,000.00
หมู่ 8	123	152,317.07	58,904.07	211,221.14	37,200.00	880,000.00
หมู่ 9	77	146,354.68	26,974.03	173,328.70	3,500.00	1,000,000.00
หมู่ 10	94	129,531.91	44,770.21	174,302.13	13,200.00	1,400,000.00
หมู่ 11	84	126,666.67	57,380.95	184,047.62	3,000.00	1,520,000.00
หมู่ 12	127	99,070.87	52,062.99	151,133.86	35,000.00	550,000.00
หมู่ 13	33	98,689.39	73,657.58	172,346.97	11,200.00	572,000.00
หมู่ 14	106	123,271.70	64,294.34	187,566.04	14,800.00	1,750,000.00
หมู่ 15	54	76,568.04	49,714.81	126,282.85	27,000.00	320,000.00
หมู่ 16	118	148,661.02	42,220.34	190,881.36	12,000.00	1,200,000.00
หมู่ 17	30	260,023.33	83,483.33	343,506.67	62,000.00	1,300,000.00
หมู่ 18	58	173,275.86	40,508.62	213,784.48	30,000.00	1,100,000.00

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง , พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) สิ้นเชื้อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลรายได้เฉลี่ยตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี

ตำบล/หมู่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	หนี้สินเฉลี่ย				
		ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	รวม	หนี้สินต่ำสุด	หนี้สินสูงสุด
ท่าโรง	1,679	101,796.84	100,866.80	202,663.63	1,400.00	6,650,000.00
หมู่ 1	17	82,585.88	65,882.35	148,468.24	12,000.00	650,000.00
หมู่ 2	31	45,840.00	65,258.06	111,098.06	7,000.00	704,000.00
หมู่ 3	76	47,105.26	53,565.79	100,671.05	5,000.00	650,000.00
หมู่ 4	150	71,475.75	166,430.33	237,906.09	4,500.00	1,960,000.00
หมู่ 5	227	240,990.84	78,201.76	319,192.60	1,800.00	6,650,000.00
หมู่ 6	176	66,198.86	88,795.45	154,994.32	5,000.00	1,000,000.00
หมู่ 7	98	72,171.22	69,281.63	141,452.86	8,000.00	804,600.00
หมู่ 8	123	107,701.63	197,463.41	305,165.04	18,000.00	2,040,000.00
หมู่ 9	77	84,604.81	118,902.60	203,507.40	8,400.00	1,040,000.00
หมู่ 10	94	65,521.28	76,259.57	141,780.85	1,400.00	2,500,000.00
หมู่ 11	84	123,880.95	37,214.29	161,095.24	3,000.00	1,200,000.00
หมู่ 12	127	53,314.96	109,606.30	162,921.26	20,000.00	910,000.00
หมู่ 13	33	109,936.36	174,151.52	284,087.88	13,200.00	3,500,000.00
หมู่ 14	106	77,181.13	72,141.51	149,322.64	5,000.00	1,183,000.00
หมู่ 15	54	54,534.44	36,157.41	90,691.85	10,080.00	508,000.00
หมู่ 16	118	88,711.86	134,152.54	222,864.41	2,000.00	4,200,000.00
หมู่ 17	30	241,533.33	84,100.00	325,633.33	16,000.00	1,700,000.00
หมู่ 18	58	82,689.66	97,413.79	180,103.45	6,000.00	2,150,000.00

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกลาง , พ.ศ. ๒๕๖๓)

๖.๒ จำนวนครัวเรือน

หมู่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร		รวม	จำนวนครัวเรือน
		ชาย	หญิง		
๑	บ้านท่าโรง	๔๔๖	๕๐๗	๙๕๓	๖๒๗
๒	บ้านท่าโรง	๔๖๑	๕๔๙	๑๐๑๐	๖๒๕
๓	บ้านท่าโรง	๗๖๕	๘๘๘	๑๖๕๓	๗๕๗
๔	บ้านกระโทก	๑๐๙๓	๑๑๘๒	๒๒๗๕	๘๓๔
๕	บ้านทุ่งใหญ่	๘๕๓	๙๔๓	๑๗๙๖	๕๘๔
๖	บ้านนาไร่เดียว	๑๒๑๗	๑๓๔๔	๒๕๖๑	๘๑๒
๗	บ้านหนองไข่น้ำ	๖๐๒	๖๔๑	๑๒๔๓	๕๔๒
๘	บ้านบุมะกรูด	๖๕๔	๖๘๘	๑๓๔๒	๔๑๗
๙	บ้านหนองไข่น้ำ	๕๐๖	๕๘๐	๑๐๘๖	๔๔๔
๑๐	บ้านนาไร่เดียว	๖๑๙	๖๔๑	๑๒๖๐	๔๘๗
๑๑	บ้านนาไร่เดียว	๕๘๑	๖๔๗	๑๒๒๘	๔๔๑

๑๒	บ้านสนามบิน	๘๙๘	๑๐๒๙	๑๙๒๗	๗๐๖
๑๓	บ้านท่าน้ำ	๕๒๑	๕๑๗	๑๐๓๘	๖๐๑
๑๔	บ้านมาบสมอ	๕๘๖	๖๑๒	๑๑๙๘	๓๗๙
๑๕	บ้านหนองไข่น้ำ	๓๐๑	๓๖๑	๖๖๒	๒๖๗
๑๖	บ้านสนามบิน	๗๘๑	๘๓๐	๑๖๑๑	๗๔๒
๑๗	บ้านเขาน้อยพัฒนา	๑๘๑	๑๘๘	๓๖๙	๑๓๕
๑๘	บ้านเขามอง	๓๓๖	๓๗๗	๗๑๓	๒๑๕
รวมทั้งสิ้น		๑๑๔๐๑	๑๒๕๒๔	๒๓๙๒๕	๙๖๑๕

ตารางที่ ๗ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี

(ข้อมูล : ทะเบียนราษฎรอำเภอวิเชียรบุรี ณ กรกฎาคม ๒๕๖๘)

การศึกษา

สถานที่ศึกษาในตำบล มีจำนวน ๑๐ แห่ง

ชื่อสถานศึกษา (ระบุ)	เพศ จำนวนผู้สอน		เปิดสอนชั้นใด
	หมู่	ชื่อบ้าน	ถึงชั้นใด
โรงเรียนนิยิมศิลป์อนุสรณ์	๑๓	บ้านท่าน้ำ	ม.๑-ม.๖
โรงเรียนบ้านท่าโรง	๑๓	บ้านท่าโรง	ป.๑-ป.๖
โรงเรียนบ้านนาไร่เดียว	๑๐	บ้านนาไร่เดียว	อนุบาล-ม.๓
โรงเรียนอนุบาลวัดในเรืองศรี	๑	บ้านวันโน	อนุบาล-ม.๓
โรงเรียนบ้านมาบสมอ	๑๔	บ้านมาบสมอ	อนุบาล-ม.๓
โรงเรียนบ้านทุ่งใหญ่	๕	บ้านทุ่งใหญ่	อนุบาล-ม.๓
โรงเรียนบ้านบุมะกรูด	๘	บ้านบุมะกรูด	อนุบาล-ป.๖
โรงเรียนอนุบาลกาญจนา	๒	บ้านท่าโรง	อนุบาล-ป.๖
โรงเรียนบาลพันธวิทย์	๒	บ้านเกาะตะคลอง	อนุบาล-ป.๖
โรงเรียนสัมพันธวิทย์	๓	บ้านท่าโรง	อนุบาล-ป.๖

ตารางที่ ๘ ตารางแสดงจำนวนประชากรในตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี

หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๗

๖.๔ การสาธารณสุข

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชากรในชุมชน เช่นกัน ได้แก่ โรคความดัน เบาหวาน โรคเอดส์ โรคไข้เลือดออก มือ-ปาก-เท้าในเด็ก และโรคอื่นๆ อีกมาก มีสถิติเข้ารับการรักษาพยาบาล ปัญหาคือประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือตรวจสุขภาพประจำปี การแก้ไขปัญหาคือ องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยงานสาธารณสุข ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี สำหรับเด็กแรกเกิดถึง ๖ ปี ผู้ปกครองสามารถเลี้ยงดูตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน บางครัวเรือนไม่ได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การใช้ยาเพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วยที่ไม่เหมาะสม การออกกำลังกายยังไม่สม่ำเสมอ และประชากรส่วนมากไม่ได้รับการตรวจสุขภาพ ปัญหาเหล่านี้้องค์การบริหารส่วนตำบลพยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ไข โดยร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชนตำบลโคกปรัง จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา

สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๒ แห่ง คือ

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลนาไร่เดียว
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าโรง

๒. อสม. จำนวน ๘๕ คน

๓. สถานพยาบาลเอกชน จำนวน ๒ แห่ง

๖.๕ ประเพณีและวัฒนธรรม

การนับถือศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

สถาบันและองค์กรศาสนา

- วัดทุ่งใหญ่ สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี หมู่ที่ ๕
- วัดสามแยกพัฒนา หมู่ที่ ๘
- วัดคงคาทรงศิลา (วัดบุมะกรูด) หมู่ที่ ๘
- วัดมาบสมอสามัคคี หมู่ที่ ๑๔

สำนักสงฆ์

- สำนักสงฆ์บ้านปึกหวาย หมู่ที่ ๓
- สำนักสงฆ์เขาเล็ง หมู่ที่ ๘
- สำนักสงฆ์บ้านเขาน้อย หมู่ที่ ๑๗

ประเพณีและงานประจำปี

การจัดงานบุญ/งานประเพณีต่าง ๆ จะจัดกันตามความเชื่อที่ยึดถือปฏิบัติกันมาทุกปีและตามจารีตประเพณีเช่น ประเพณีลอยกระทง , วันสงกรานต์ , วันออกพรรษา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาษาล้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้อนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ วิธีการทำเครื่องจักสารใช้สำหรับในครัวเรือน วิธีการทอเสื่อจากต้นกก วิธีการเย็บผ้า

ภาษาล้าน ส่วนมากร้อยละ ๙๐ พูดภาษาอีสาน ร้อยละ ๕ เป็นภาษาภาคกลาง ร้อยละ ๕ เป็นภาษาเหนือและอื่น ๆ

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ผลิตของใช้พื้นเมืองขึ้นใช้ในครัวเรือนและเหลือเอาไว้จำหน่ายบ้าง ได้แก่ เสื้อที่ทอจากต้นกก ทอผ้าก็กระตุก เครื่องจักรสานที่ทำจากไม้ไผ่

๗. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

ตำบลโคกปรัง มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่างๆ ดังนี้

- กลุ่มสตรีทอผ้าพื้นเมือง ๑ กลุ่ม หมู่ที่ ๘
- กลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ หมู่ที่ ๘, ๑๔, ๑๗, ๑๘
- กลุ่มทำน้ายาเอนกประสงค์ ๑ กลุ่ม หมู่ที่ ๑๔
- กลุ่มตัดเย็บเสื้อผ้า ๑ กลุ่ม หมู่ที่ ๑๔
- กลุ่มผู้เลี้ยงโค หมู่ที่ ๕
- กลุ่มผู้เลี้ยงสุกร หมู่ที่ ๕, ๘, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมู่ที่ ๕, ๘, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๑๘
- กลุ่มปลูกผักสวนครัว หมู่ที่ ๓, ๘, ๑๔, ๑๗, ๑๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่

ตารางที่ ๙ : ตารางแสดงข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบลโคกปรัง

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
๑.ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ ๑.๑ ดิน	-ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง -ดินเป็นกรด – ด่าง -พื้นที่ราบลุ่ม	-ใช้อินทรีย์วัตถุ ปรับปรุงดิน -ปรับระดับพื้นที่	-ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ -ปุ๋ยพืชสด -ไถกลบตอซัง -เครื่องจักรกล
๑.๒ น้ำ	-แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรมีไม่เพียงพอ	-ขุดลอกแหล่งน้ำ -สร้างแหล่งน้ำ ขนาดเล็กในไร่นา	-ขอสนับสนุนงบประมาณ จากทางรัฐและเอกชน
๒.ด้านการผลิต ๒.๑ พืช	-ผลผลิตต่ำ -โรคแมลงศัตรูพืช -น้ำเสียที่ไหลออกมาจากโรงงาน อุตสาหกรรม	-เพิ่มปริมาณพืช -ปรับปรุงบำรุงดิน -ป้องกันกำจัด ศัตรูพืชโดยวิธี ผสมผสาน	-ทุนดำเนินการในรูปเล่ม -อบรมในรูปแบบโรงเรียน เกษตรกร -ประสานงานกับหน่วยงาน ของรัฐและเอกชน เพื่อร่วม แก้ปัญหา
๒.๒ ปศุสัตว์	-โรคระบาดสัตว์	-มีการจัดการ สุขาภิบาล -อบรม แนะนำการ จัดการที่ถูกต้อง	-ให้ที่ศูนย์บริการรักษาโรค สุกภัณฑ์ประจำตำบล
๒.๓ ประมง	-อาหารปลามีราคาแพง -ราคาซื้อปลาต่ำ	-จัดตั้งกลุ่ม	-ทุนดำเนินการในการทำรูปเล่ม -มีศูนย์หรือตลาดรับซื้อปลา -อบรมให้ความรู้ในการ จัดการ

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
๓.ด้านการตลาด ๓.๑ ราคา	-ราคาลดผลผลิตต่ำ	-วางแผนการผลิต -ปรับปรุงคุณภาพผลผลิต	-รวมกลุ่มผลิต -อบรมให้ความรู้

		-แปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า	-ประกันราคา -งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ, เอกชน
๓.๒ แหล่งรับซื้อ	-มีไม่เพียงพอ	-จัดหาแหล่งรับซื้อผลผลิตในชุมชน	-งบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ, เอกชน
๔.ด้านสังคม	-หนี้สินเกษตรกร	-พักชำระหนี้ -ส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง	-งบประมาณดำเนินการสนับสนุนให้เป็นรูปแบบเด่นชัด หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

๑. ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติ และมีความเป็นพื้นที่ลุ่ม
๒. ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพการเกษตร
๓. ขาดแคลนเงินทุน ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยเฉพาะการเลี้ยงสัตว์และประมง
๔. ขาดความรู้และเทคโนโลยีในการจัดการผลิตพืช ปศุสัตว์ และสัตว์น้ำ
๕. รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

แนวทางพัฒนาชุมชน

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ
๒. เน้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิต และประสิทธิภาพการผลิตให้ได้ผลตอบแทนสูง
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ด้านการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย สินค้าเกษตรในพื้นที่ในลักษณะการมีส่วนร่วมของเกษตรกรให้มากที่สุด
๔. ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การจัดการไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานทั้ง ๓ ด้าน (พืช, ประมง, ปศุสัตว์)
๕. ส่งเสริมและประสานงานจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา
๖. ส่งเสริมการรวมกลุ่มติดต่อแหล่งงบประมาณสนับสนุนกลุ่ม

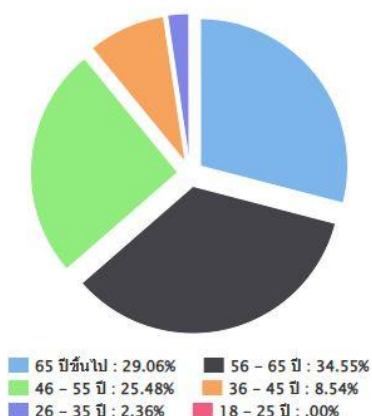
๑.๑.๑ ศักยภาพการเกษตร

๑. ศักยภาพด้านการผลิตข้าว พื้นที่ตำบลท่าโรง เป็นพื้นที่ติดแม่น้ำป่าสัก มีเกษตรกรปลูกข้าวเป็นจำนวนมาก มีการรวมกลุ่มกันผลิตในพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน
๒. ศักยภาพด้านการตลาด มีตลาดที่มีศักยภาพด้านการตลาดในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร ดังนี้

๑. ตลาดส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง วัดในเรืองศรี หมู่ ๑๒
๒. ตลาดบ้านนาไร่เดียว หมู่ ๑๐

ภาพแสดงช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร ตำบลท่าโรง

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	381.00	29.06
56 - 65 ปี	453.00	34.55
46 - 55 ปี	334.00	25.48
36 - 45 ปี	112.00	8.54
26 - 35 ปี	31.00	2.36
18 - 25 ปี	0.00	0.00
รวม	1,311.00	100.00

ภาพที่ ๔ : กราฟแสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลท่าโรง

ที่มา: [E Fast BI \(Farmer Analytic System of Thailand\)](#)

ตารางแสดงช่วงรายได้และหนี้สินในภาคการเกษตร

ตารางแสดงรายได้ในภาคการเกษตร

รายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	12.00	48.00
60,000 - 119,999 บาท	9.00	36.00
120,000 - 179,999 บาท	2.00	8.00
180,000 - 499,999 บาท	2.00	8.00
500,000 - 999,999	0.00	0.00
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	0.00	0.00
รวม	25.00	100.00

ภาพที่ ๕ : ภาพตารางแสดงช่วงรายได้ในภาคการเกษตร ตำบลท่าโรง

ที่มา: [Fast BI \(Farmer Analytic System of Thailand\)](#)

ตารางแสดงช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

หนี้สินในภาคการเกษตร

■	น้อยกว่า 60,000 บาท : 66.67%
■	60,000 – 119,999 บาท : 8.33%
■	120,000 – 179,999 บาท : .00%
■	180,000 – 499,999 บาท : 25.00%
■	500,000 – 999,999 : .00%
■	ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป : .00%

ช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	8.00	66.67
60,000 - 119,999 บาท	1.00	8.33
120,000 - 179,999 บาท	0.00	0.00
180,000 - 499,999 บาท	3.00	25.00
500,000 - 999,999	0.00	0.00
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	0.00	0.00
รวม	12.00	100.00

ภาพที่ ๖ : ภาพตารางแสดงหนี้สินในภาคการเกษตร ตำบลท่าโรง
ที่มา: [Fast BI \(Farmer Analytic System of Thailand\)](#)

ภาพแสดงการถือครองพื้นที่เกษตรกร ตำบลท่าโรง

ลักษณะการถือครองที่ดิน

■	เกษตรกรเป็นเจ้าของ : 75.61%
■	เช่า : 14.80%
■	อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ท้าฟรี) : 9.59%

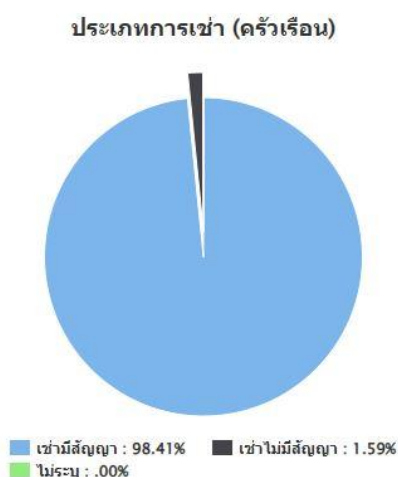
ลักษณะการถือครองที่ดิน *

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	1,277.00	22,141.00
เช่า	250.00	3,622.00
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ท้าฟรี)	162.00	4,188.00
รวม **	1,549.00	29,951.00

หมายเหตุ * ข้อมูลตามที่ตั้งแปลง เฉพาะครัวเรือนที่แจ้งปรับปรุงกิจกรรมการเกษตรในแต่ละปี

** เกษตรกรบางส่วนมีการถือครองในทุกลักษณะ

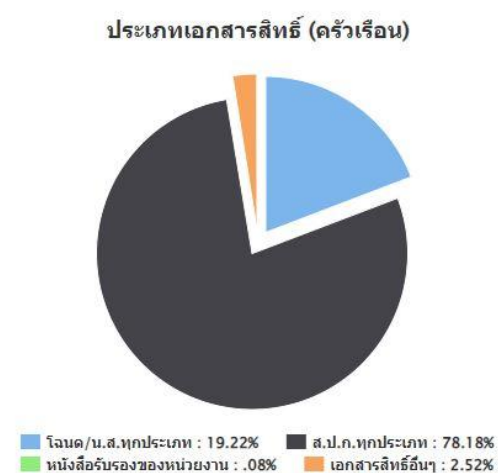
ภาพที่ ๗ : ภาพตารางแสดงพื้นที่ถือครองเกษตรกร ตำบลท่าโรง
ที่มา: [Fast BI \(Farmer Analytic System of Thailand\)](#)

ประเภทการเช่า

ประเภทการเช่า (ครัวเรือน)			
รวม	เช่ามีสัญญา	เช่าไม่มีสัญญา	ไม่ระบุ
250.00	248.00	4.00	0.00

ภาพที่ ๘ : ภาพตารางแสดงพื้นที่ประเภทการเช่า ตำบลท่าโรง
ที่มา: [Fast BI \(Farmer Analytic System of Thailand\)](#)

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

รวม	ประเภทเอกสารสิทธิ์			
	โฉนด/น.ส. ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์ อื่นๆ
1,277.00	252.00	1,025.00	1.00	33.00

ภาพที่ ๙ : ภาพตารางแสดงพื้นที่ประเภทเอกสารสิทธิ์ครัวเรือน ตำบลท่าโรง
ที่มา: [Fast BI \(Farmer Analytic System of Thailand\)](#)

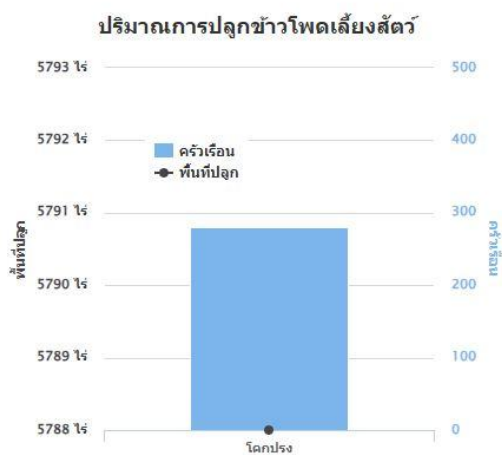
การประกอบกิจกรรมการเกษตร

ภาพที่ ๑๐ : ภาพแสดงพื้นที่การประกอบกิจกรรมการเกษตร ตำบลท่าโรง

ที่มา: [Fast BI \(Farmer Analytic System of Thailand\)](#)

ปริมาณการปลูกข้าวนาปี

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	โคกปรัง	1,241.00	18,283.00	18,279.00
รวม		1,241.00	18,283.00	18,279.00

ปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

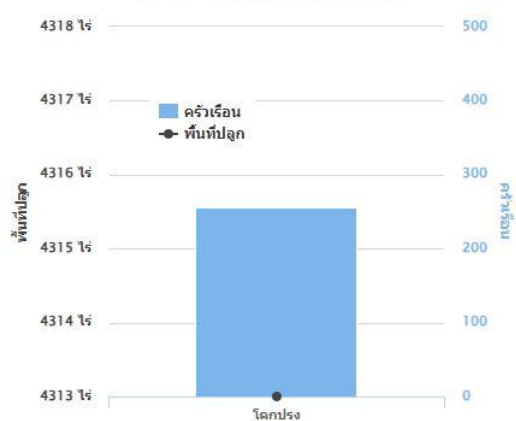
ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	โคกปรัง	280.00	5,788.00	5,788.00
รวม		280.00	5,788.00	5,788.00

ปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	โคกปรัง	132.00	1,506.00	1,506.00
รวม		132.00	1,506.00	1,506.00

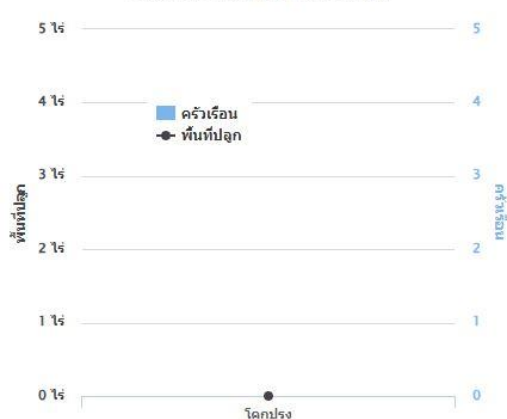
ปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน

ปริมาณการปลูกอ้อยโรงงาน

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	โคกปรัง	256.00	4,313.00	4,313.00
รวม		256.00	4,313.00	4,313.00

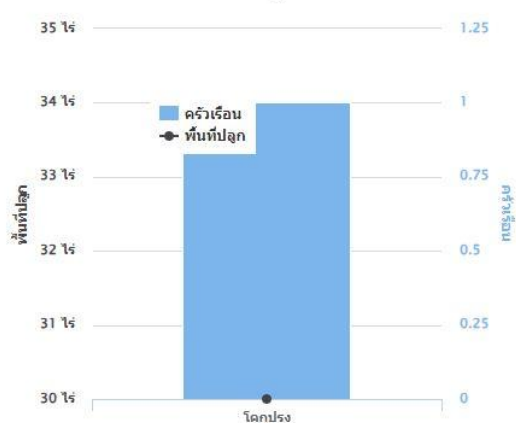
ปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน

ปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	โคกปรัง	0.00	0.00	0.00
รวม		0.00	0.00	0.00

ปริมาณการปลูกยางพารา

ปริมาณการปลูกยางพารา

ที่	หมู่	ครัวเรือน	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)
1	โคกปรัง	1.00	30.00	30.00
รวม		1.00	30.00	30.00

๑.๑.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
๑.เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำการเกษตร ๒) เกษตรกรมีความชำนาญในการทำการเกษตร ๓) มีพื้นที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร ๔) มี smart farmer ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ ๕) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง	๑) เกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราที่สูง เช่น เมล็ดพันธุ์ข้าว ปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง สารเคมี ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ๒) เกษตรกรไม่มีการวิเคราะห์ค่าของดิน จึงไม่สามารถทราบถึงอัตราการใช้ปุ๋ยเคมีที่ถูกต้อง ๓) เกษตรกรบางส่วนอายุมาก ๔) เกษตรกรยังเคยชินกับการใช้สารเคมีที่เกินจำเป็น
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Treat)
๑) นโยบายของรัฐบาลมุ่งยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่อาชีพเกษตรกร โดยการถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาแหล่งน้ำทางการเกษตร ๒) องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรมีให้เลือกหลากหลาย ๓) ผู้นำชุมชน ได้มีโอกาสพัฒนาตนเอง โดยได้รับการสนับสนุนความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตข้าว แล้วนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ของตน ๔) ระบบคมนาคมขนส่งมีความสะดวก	๑) ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ๒) เกษตรกรมีภาระหนี้สินมาก ๓) โรคและแมลงศัตรูพืชระบาดเป็นประจำ ๔) ภัยธรรมชาติต่าง ๆ ๕) พื้นที่ทำการเกษตรเป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝน หากฝนทิ้งช่วงอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับผลผลิตได้ ๖) ไม่มีระบบชลประทาน ทำให้เกษตรกรปลูกข้าวไม่พร้อมกัน จึงมีแหล่งอาศัยของศัตรูพืชได้ตลอดเวลา

๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด ๑.ข้าว ๒.ข้าวโพด	๑. น้ำไม่เพียงพอ ๒. ภัยธรรมชาติ/โรคและ แมลง ๓. ราคาผลผลิตไม่คงที่ ๔. ต้นทุนการผลิตสูง	๑. พัฒนาระบบชลประทาน ๒. ให้ความรู้การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน ๓. ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพ ๔. ส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสาน
ด้านสถาบันองค์กรเกษตรกร ๑. กลุ่มแปลงใหญ่ ๒. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ๓. กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๔. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑. กิจกรรมไม่ต่อเนื่อง ๒. ขาดเงินทุนหมุนเวียน ๓. สมาชิกกลุ่มไม่เข้มแข็ง	๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ๒. สนับสนุนให้มีรายได้ในกลุ่มทั้งปี ๓. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการ บริหารจัดการกลุ่ม ๔. จัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรใน ชุมชน
ด้านการแปรรูปผลผลิตแล ผลิตภัณฑ์ ๑.มะม่วงน้ำดอกไม้	๑. ราคาผลผลิตไม่คงที่ ๒. โรคและแมลงรบกวน ๓. ต้นทุนการผลิตสูง ๔. สินค้าไม่ได้รับการรับรอง มาตรฐาน	๑. สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร ๒. สนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน ๓. จัดอบรมให้ความรู้เรื่องการจัดการโรคและ แมลงให้กับเกษตรกร

๒. การจัดทำ TOWS Matrix

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง (Strengths) ๑) เกษตรกรมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการทำการเกษตร ๒) เกษตรกรมีความชำนาญการทำการเกษตร ๓) มีพื้นที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร ๔) มี smart farmer ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ ๕) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง	จุดอ่อน (Weakness) ๑) เกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิตในอัตราที่สูง ๒) เกษตรกรไม่มีการวิเคราะห์ค่าของดินก่อนใส่ปุ๋ย ๓) เกษตรกรบางส่วนอายุมาก ๔) เกษตรกรยังเคยชินกับการใช้สารเคมีที่เกินจำเป็น
โอกาส (Opportunity) ๑) นโยบายของรัฐบาลมุ่งเน้นยกระดับรายได้ให้แก่เกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความสำคัญแก่อาชีพเกษตรกร ๒) องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตรมีให้เลือกหลากหลาย ๓) ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญกับภาคเกษตร ๔) ระบบคมนาคมขนส่งมีความสะดวก	SO (กลยุทธ์เชิงรุก) ๑) S๑O๒ ส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ ๒) S๓O๒ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีช่วยให้ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตและการใช้สังคมออนไลน์ ๓) S๕O๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์การเกษตร	WO (กลยุทธ์เชิงแก้ไข) ๑) W๑O๑ ส่งเสริมการรวมกลุ่มในระบบเกษตรแปลงใหญ่ ๒) W๓O๒ ส่งเสริมเกษตรกร รุ่นใหม่ YSF เข้าสู่ภาคเกษตรให้มากขึ้น
อุปสรรค (Threat) ๑) ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ๒) เกษตรกรมีหนี้สินมาก ๓) โรคและแมลงศัตรูพืชระบาดเป็นประจำ ๔) ภัยธรรมชาติต่าง ๆ ๕) พื้นที่อยู่นอกเขตชลประทาน ๖) เกษตรกรปลูกข้าวไม่พร้อมกัน จึงมีแหล่งอาศัยของศัตรูพืชได้ตลอดเวลา	ST (กลยุทธ์เชิงป้องกัน) ๑) S๑T๑ ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๒) S๓T๓ ส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบโรงเรียนเกษตรกร	WT (กลยุทธ์เชิงรับ) ๑) W๑T๑ ส่งเสริมเกษตรกรต้นแบบในการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเป็นจุดเรียนรู้ในชุมชน ๒) W๔T๓ รณรงค์การใช้สาร ชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี

๒.๒.๑ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOW Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- ๑.๒ เพิ่มศักยภาพอาสาสมัครเกษตรและเกษตรกรต้นแบบ

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย
- ๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต
- ๒.๓ ส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การเกษตรทดแทน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ พัฒนาระบบชลประทาน
- ๓.๒ ส่งเสริมการปลูกป่า

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ สนับสนุนการปลูกพืชผสมผสานและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง
- ๔.๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

สรุปจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย SWOTA analysis พบว่าต้องมีการสร้างความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในการใช้ปัจจัยการผลิตข้าวที่เกินจำเป็น จึงส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ซึ่งส่งผลให้รายได้ และผลกำไรของเกษตรกร ลดลง โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต โดยมีเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ร่วมดำเนินการในการจัดทำแปลงเรียนรู้ เพื่อเป็นตัวอย่างให้พี่น้องเกษตรกรในพื้นที่ได้เห็นผลการลดต้นทุนการผลิต อย่างเป็นรูปธรรม มากขึ้น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)

- ส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำนาแบบลดต้นทุนการผลิต จากเกษตรกรที่เป็นต้นแบบ และ

เกษตรกรทั่วไป

- ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยปรับปรุงรูปแบบและวิธีการผลิต ให้ได้ผลผลิตมากขึ้น โดยใช้ปัจจัยการผลิตเท่าเดิม หรือได้ผลผลิตเท่าเดิม แต่ใช้ปัจจัยการผลิตลดลง

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

- เพิ่มความรู้ ทักษะ ในการลดต้นทุน ตามหลักโรงเรียนเกษตรกร
- คัดเลือกอาสาสมัครในพื้นที่ และดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้แบบลดต้นทุนการ
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์การเกษตรผลิต
- ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีช่วยให้ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ตและการใช้สังคมออนไลน์
- จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำนาแบบลดต้นทุนการผลิต จากเกษตรกรต้นแบบ และ

เกษตรกรทั่วไป เพื่อให้เกษตรกรได้แลกเปลี่ยนเทคนิค และวิธีการการลดต้นทุนการผลิตข้าวในพื้นที่

- จัดการถ่ายทอดความรู้ เรื่อง การลดต้นทุนโดยใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรสามารถเปรียบเทียบข้อมูลได้ด้วยตนเอง และสามารถศึกษาจากการปฏิบัติจริง

- จัดให้เกษตรกรได้มีการศึกษาดูงาน เกษตรกรต้นแบบในการลดต้นทุนการผลิต ในพื้นที่ หรือ จังหวัดข้างเคียง

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

- การลดความเสี่ยงในการผลิตควบคุมดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ ปลูกพืชสลับควบคุมน้ำ/การใช้น้ำ เช่น ทำระบบชลประทานหรือใช้พันธุ์พืชที่ทนแล้ง ควบคุมแรงงาน ลดการใช้แรงงานภายนอกที่ไม่แน่นอนให้น้อยที่สุด ควบคุมปริมาณปัจจัยการผลิตอื่นๆ

- ปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต ปลูกจิตสำนึกให้กับผู้ผลิต และแนะนำการใช้สารเคมีอย่างถูกวิธี และอย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งปริมาณและทั้งระยะเวลาที่ปลอดภัย

ตั้งมาตรฐานของสินค้าและส่งเสริมให้ผลิตให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

- รมรณรงค์ให้เกษตรกรได้ตรวจวิเคราะห์ดินในแปลงนาของตน ก่อนการทำการเกษตร เพื่อทราบถึงปริมาณธาตุอาหารในดิน และทราบว่าควรใช้ปุ๋ยสังเคราะห์อย่างไร ให้เหมาะสมกับสภาพของดินเพื่อลดอัตราการใช้ปุ๋ย

- จัดทำแปลงเรียนรู้ การลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้เกษตรกรได้เปรียบเทียบการ

ทำการเกษตรแบบลดต้นทุนกับการทำการเกษตรแบบเดิม เพื่อให้เกษตรกรได้เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

ภาคผนวก

โครงการที่ ๑ โครงการ การบริหารจัดการดินปุ๋ยและการสร้างปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง

๑. หลักการและเหตุผล

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทย โดยปัจจุบัน ยังคงประสบปัญหาในด้านต้นทุนการผลิตที่สูง เนื่องจากราคาปุ๋ยเคมีในปัจจุบัน มีราคาสูงขึ้นจากสภาวะเศรษฐกิจโลก ซึ่งเป็นสิ่งที่เกษตรกรไม่สามารถควบคุมได้

เกษตรกรในพื้นที่หมู่ ๓ และหมู่ ๔ ตำบลท่าโรง อำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ มีกิจกรรมการเพาะปลูกพืชหลัก ๓ ชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ซึ่งเกษตรกรผู้ปลูกข้าว มีการรวมตัวกัน จัดตั้งเป็นกลุ่มแปลงใหญ่ข้าว มีการใช้กลไกของกลุ่ม ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ในการเพาะปลูก รวมถึงการรวมกันจัดซื้อปุ๋ยและปัจจัยการผลิต เพื่อให้ได้ต้นทุนที่ต่ำลง อย่างไรก็ตาม การลดต้นทุนการผลิตลง เป็นเรื่องที่ยากทำได้ยาก เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตต่างๆ ถูกกำหนดโดยผู้จำหน่าย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว หมู่ ๓ และหมู่ ๔ จึงเล็งเห็นช่องทางในการลดต้นทุนการผลิตจากการผลิตปุ๋ยใช้เองเพื่อลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี เป็นการเพิ่มผลกำไรจากการเพาะปลูก และลดการใช้สารเคมีในการเพาะปลูก ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของอำเภอเวียงบุรี “การส่งเสริมเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์อย่างครบวงจร” และการกำหนดตำแหน่งการพัฒนาอำเภอเวียงบุรี “วิเชียรบุรีเกษตรยั่งยืน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ”

๒. จุดประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ให้มีความรู้และทักษะในการลดต้นทุนการผลิต
๓. เพื่อส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

๓. เป้าหมาย

เกษตรกรผู้ปลูกข้าว หมู่ที่ ๓ และหมู่ ๔ ตำบลท่าโรง อำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๔. ระยะเวลาดำเนินงาน

ต.ค. ๒๕๖๗ - ก.ย. ๒๕๖๘

๕. พื้นที่ดำเนินการ

ตำบลท่าโรง อำเภอเวียงบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๖. แผนและการดำเนินการ

๖.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	สร้างโรงเรือนสำหรับผลิตปุ๋ย ๓๐๖,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์, สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์
๖.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	จัดซื้อชุดเครื่องผลิตปุ๋ยสั่งตัด ๑๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์
๖.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	จัดซื้อชุดเครื่องผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ๒๐๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์

๖.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานร่วมดำเนินการ	อบรมการผลิตปุ๋ยสั่งตัดและปุ๋ยอินทรีย์ ๒๐,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ , กรมวิชาการเกษตร
--	---

๗. วิธีการดำเนินงาน

๗.๑ รวบรวมข้อมูลพื้นฐานและความต้องการพัฒนาในชุมชน เดือน เมษายน ๒๕๖๗

๗.๒ จัดทำแผนการดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์/อบรมเกษตรกร/วางแผนการดำเนินงานในพื้นที่เริ่มต้น
ในเดือน พฤษภาคม ๒๕๖๘

๗.๓ แผนการดำเนินโครงการฯ ปี ๒๕๖๘ เป็นต้นไป

๘. งบประมาณ

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๙.๑. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร ต่อยอดสู่ BCG model

๙.๒. มีแหล่งเรียนรู้ในการผลิตสั่งตัด และการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์สำหรับปลูกผักปลอดสารพิษตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

๑. หลักการและเหตุผล

อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ในปัจจุบันสภาพการเพาะปลูกการผลิตทางการเกษตรมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีมากขึ้น ทำให้มีสารตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรมากและเพิ่มต้นทุนการผลิตให้สูงขึ้นด้วยจากสถานการณ์และปัญหาดังกล่าวข้างต้นสำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี จึงจัดทำโครงการส่งเสริมการผลิตศัตรูธรรมชาติและสารชีวภัณฑ์เพื่อเป็นศูนย์กลางการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตศัตรูธรรมชาติและสารชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมีและลดต้นทุนการผลิต สามารถแก้ปัญหาสารตกค้างในผลผลิตทางการเกษตรได้ด้วย

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อประชาชนสามารถผลิตอาหารที่ปลอดภัย เพิ่มรายได้ และเกิดแนวคิดในการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตศัตรูธรรมชาติและสารชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมีและลดต้นทุนการผลิต

๓. เป้าหมาย

เกษตรกร ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๔. พื้นที่ดำเนินการ

อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๕. ระยะเวลา

ตุลาคม ๒๕๖๖ - กันยายน ๒๕๗๐

๖. แผนการดำเนินการ

- ประชาสัมพันธ์โครงการ
- คัดเลือกเกษตรกรและวิทยากรเกษตรกร
- จัดอบรมเกษตรกร
- จัดสาธิตทำจริง
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม ประเมินผล

๗. วิธีการดำเนินงาน

- คณะกรรมการศูนย์ประชาสัมพันธ์โครงการในที่ประชุมองค์การบริหารส่วนตำบล กำนันผู้ใหญ่บ้านและหาทางประชุมเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมาย
- เชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องการผลิตสารชีวภัณฑ์ให้ความรู้แก่เกษตรกร
- จัดอบรมเกษตรกรและสาธิตการผลิตสารชีวภัณฑ์
- ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่สมาชิกกลุ่มและเกษตรกรผู้สนใจทั่วไป จำนวน ๕ กลุ่มๆละ ๓๐ รายตามกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
- คณะกรรมการศูนย์ฯร่วมกับสมาชิกกลุ่มประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการและรายงานผลการดำเนินงานให้ส่วนราชการทราบ

๘. งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์

- เมล็ดข้าวโพดสำหรับเป็นอาหารเลี้ยงเชื้อ ๑๕๐ กิโลกรัมๆ ละ ๑๕ บาท เป็นเงิน ๒,๒๕๐ บาท
- หัวเชื้อราขาวบิวเวอร์เรีย /- หัวเชื้อราไตรโคเดอร์มา
- ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมเกษตรกร (ค่าอาหาร เครื่องดื่มและวัสดุฝึกอบรม) จำนวน ๕๒๐ ราย ๆ ละ ๒๐๐ บาท เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ชุดขยายเชื้อราบิวเวอร์เรีย/ไตรโครเดอร์ม่า (ถังนึ่ง, ถังแก๊ส, หม้อต้ม, ตู้เขี่ยเชื้อ, กระชอน, กะละมังแช่เมล็ดข้าวโพด) ชุดละ ๑๖,๐๐๐ บาท ๓ ชุด เป็นเงิน ๔๘,๐๐๐ บาท

๙. ผลการตอบแทนของโครงการ/กิจกรรม

ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยตรง

- เชื้อราบิวเวอร์เรีย ๒๐๐ ถัง
- เชื้อราไตรโครเดอร์ม่า ๒๐๐ ถัง
- อบรมเกษตรกรเป้าหมาย ๕๒๐ ราย ๑ วัน

ผลกระทบ/ผลผลิตหรือผลตอบแทนโดยอ้อม

- เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐ ยอมรับและนำเทคโนโลยีการผลิตเชื้อราบิวเวอร์เรียไปปฏิบัติ

- ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้จากการใช้สารชีวภัณฑ์จะปลอดภัยจากยาฆ่าแมลงและยังลดต้นทุนการผลิตได้อีกด้วย

โครงการที่ ๓ ส่งเสริมการปลูกถั่วเขียวพื้นที่เกษตรล้งน้ำท่วมปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ตำบลท่าโรง อำเภอลือชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๑. หลักการและเหตุผล

ในช่วงฤดูฝนของทุกปี พื้นที่เกษตรกรรมของตำบลบึงกระจับได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมฉับพลันและน้ำขัง ส่งผลให้พืชเศรษฐกิจหลัก เช่น ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อย ได้รับความเสียหาย โดยเฉพาะในพื้นที่ลุ่มต่ำ หลังน้ำลด พื้นดินยังไม่สามารถรองรับการปลูกพืชฤดูถัดไปได้ทันที และเกษตรกรจำเป็นต้องมีพืชพันธุ์ที่สามารถปลูกได้เร็ว ดูแลง่าย และให้ผลตอบแทนในระยะสั้น

ถั่วเขียว ถือเป็นพืชหลังนา/หลังน้ำท่วมที่เหมาะสมอย่างยิ่ง เนื่องจากมีอายุเก็บเกี่ยวสั้น (๖๐-๗๕ วัน) เป็นพืชที่ต้องการน้ำน้อย สามารถทนแล้งได้และยังเป็นพืชที่สามารถนำมาบำรุงดินได้ และสามารถขายเป็นสินค้าเกษตรที่มีตลาดรองรับ ทั้งในรูปแบบเมล็ดแห้งและเมล็ดพันธุ์ นอกจากนี้ ยังช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินด้วยการตรึงไนโตรเจนจากอากาศ ช่วยให้การปลูกพืชในฤดูถัดไปมีคุณภาพดีขึ้น

การส่งเสริมการปลูกถั่วเขียวหลังน้ำท่วมจึงเป็นการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชน ลดความเสียหายทางการเกษตร และเพิ่มความยั่งยืนของระบบการผลิตในชุมชน

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๑. เพื่อฟื้นฟูพื้นที่เกษตรกรรมที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม
๒. เพื่อส่งเสริมการปลูกถั่วเขียวซึ่งเป็นพืชอายุสั้น ทนแล้ง และคืนธาตุอาหารให้ดิน
๓. เพื่อเพิ่มรายได้ระยะสั้นให้แก่เกษตรกรหลังประสบภัยพิบัติ
๔. เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการจัดการดินหลังน้ำท่วม และวางแผนการเพาะปลูกแบบยั่งยืน

๓. เป้าหมายของโครงการ

เป้าหมายเชิงปริมาณ

- เกษตรกรเป้าหมายเข้าร่วมโครงการ ไม่ต่ำกว่า ๓๐ ราย
- พื้นที่ปลูกถั่วเขียวพันธุ์ไม่ต่ำกว่า ๖๐ ไร่
- แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ กิโลกรัม

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- เกษตรกรมีรายได้จากถั่วเขียวไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท/ไร่
- พื้นที่ได้รับการปรับปรุงดินและสามารถปลูกพืชถัดไปได้ดีขึ้น

๔. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ลุ่มต่ำที่เคยได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมใน ตำบลท่าโรง อำเภอลือชัยบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์

๕. ระยะเวลาดำเนินการ

เดือนตุลาคม – ธันวาคม ๒๕๖๘ (เริ่มปลูกถั่วเขียวทันทีหลังน้ำลด)

๖. วิธีดำเนินการ

๖.๑ คัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย

- ลงพื้นที่สำรวจและคัดเลือกเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ปี ๒๕๖๘
- เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนและยืนยันข้อมูลการเพาะปลูก

๖.๒ จัดอบรมเกษตรกร

- ฝึกอบรมเรื่องการปรับปรุงดินหลังน้ำท่วม เช่น การใส่ปุ๋ยโดโลไมท์ น้ำหมัก ปุ๋ยคอก
- ถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกถั่วเขียว: วิธีการปลูก, ระยะห่าง, การให้น้ำและการเก็บเกี่ยว

๖.๓. แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว

- แจกเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวพันธุ์ชัยนาท ๗๒ หรือพันธุ์ที่เหมาะสม จำนวน ๒.๕ กก./ไร่ รายละเอียดไม่เกิน ๑๐ ไร่

- พร้อมแนบคู่มือการปลูกและติดตามให้คำแนะนำรายแปลง

๖.๔ ติดตามให้คำแนะนำในแปลง

- เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม ๒ ครั้ง (ระยะงอก - ออกฝัก)
- ให้คำแนะนำการควบคุมวัชพืชและศัตรูพืช เช่น เพลี้ยอ่อน หนอนเจาะฝัก

๖.๕ เก็บเกี่ยวผลผลิต

- ประเมินผลผลิต/ไร่ และให้คำแนะนำการเก็บเกี่ยว การขายผลผลิต
- รวบรวมข้อมูลราคาตลาดจากผู้ค้าถั่วในพื้นที่

๖.๖ สรุปผลและประเมินโครงการ

- เกษตรกรตอบแบบประเมินความพึงพอใจและรายได้
- เจ้าหน้าที่จัดทำรายงานผลเสนอหน่วยงานระดับอำเภอ/จังหวัด

๗. งบประมาณ (ประมาณ ๔๕,๐๐๐ บาท ต่อกลุ่มเกษตรกร ๓๐ ราย)

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย	รวม (บาท)
เมล็ดพันธุ์ถั่วเขียว	๑๕๐ กก.	๖๐ บาท	๙,๐๐๐
ค่าวัสดุปรับปรุงดิน (ปูนโดโลไมท์/น้ำหมักชีวภาพ)	๓๐ ชุด	๒๐๐ บาท	๖,๐๐๐
ค่าอบรม / ค่าเอกสาร / ค่าอาหารว่าง	๓๐ คน	๒๐๐ บาท	๖,๐๐๐
ค่าติดตามและนิเทศในแปลง	๒ รอบ	๒,๐๐๐ บาท	๔,๐๐๐
ค่าจ้างแรงงาน/พาหนะเจ้าหน้าที่	เหมาจ่าย	-	๕,๐๐๐
สำรองจ่ายหรือค่าอุปกรณ์ประกอบ (กระสอบ, ถัง)	เหมาจ่าย	-	๕,๐๐๐
รวมงบประมาณ			๔๕,๐๐๐ บาท

๘. แหล่งงบประมาณ

- งบสนับสนุนจากกรมส่งเสริมการเกษตร
- งบฟื้นฟูภัยพิบัติจากสำนักงานเกษตรจังหวัด
- สนับสนุนร่วมจาก อบต. / เทศบาล / เงินสมทบกลุ่มเกษตรกร

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. พื้นที่เกษตรกรหลังน้ำท่วมได้รับการฟื้นฟูด้วยพืชอายุสั้น ตามพื้นที่ของเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายหรือไม่ต่ำกว่า ๖๐ ไร่
๒. เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย ๑,๕๐๐ - ๒,๕๐๐ บาทต่อไร่ จากถั่วเขียว
๓. พื้นที่ดินมีคุณภาพดีขึ้นในฤดูถัดไป โดยไม่ต้องใช้ปุ๋ยเคมีมาก
๔. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการดินและปลูกพืชหลังภัยพิบัติ

๑๐. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
จำนวนเกษตรกรเข้าร่วม	≥ ๓๐ รายหรือตามจำนวนเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบ
พื้นที่ปลูกถั่วเขียว	≥ ๖๐ ไร่

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
รายได้เฉลี่ยต่อไร่	$\geq 2,000$ บาท
ความพึงพอใจของเกษตรกร	$\geq 80\%$
การปลูกข้าวเขียวสำเร็จตามแผน	$\geq 90\%$ ของพื้นที่เป้าหมาย

๑๑. การติดตามและประเมินผล

- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรตำบล/อำเภอลงพื้นที่นิเทศ ๒ ครั้ง
- ประเมินผลผลิตโดยการชั่งน้ำหนักจริงจากแปลง
- สอบถามเกษตรกรด้วยแบบประเมินความพึงพอใจ
- จัดทำรายงานผล พร้อมข้อเสนอแนะเพื่อขยายผลในฤดูถัดไป

โครงการที่ ๔ จัดตั้งจุดตรวจวัดปริมาณน้ำฝนประจำหมู่บ้าน เพื่อการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติด้านการเกษตร ฤดูฝน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา (ปีงบประมาณ ๒๕๖๘)

๑. หลักการและเหตุผล

จากการคาดการณ์ของกรมอุตุนิยมวิทยาในฤดูฝน ปี ๒๕๖๘ พบว่ามีแนวโน้มปริมาณฝนจะสูงกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕-๑๐ และอาจมีพายุหมุนเขตร้อน ๑-๒ ลูกเคลื่อนผ่านประเทศไทย ซึ่งส่งผลให้พื้นที่เพาะปลูกในอำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่าไหลหลาก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันชุมชนยังขาดข้อมูลปริมาณฝนแบบจุด (real-time) ทำให้การแจ้งเตือนภัยเป็นไปอย่างล่าช้า ส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถปรับแผนระบายน้ำหรือเคลื่อนย้ายเครื่องจักรออกจากพื้นที่เสี่ยงได้ทันเวลา ผู้นำชุมชนจึงเสนอแนวทางการติดตั้งอุปกรณ์วัดปริมาณน้ำฝนไว้ประจำหมู่บ้านทุกแห่ง พร้อมทั้งจัดระบบการรายงานข้อมูลผ่านช่องทางไลน์กลุ่มหรือวิทยุสื่อสารเพื่อใช้ในการแจ้งเตือนล่วงหน้า หากดำเนินการติดตั้งกระบอกวัดน้ำฝนครบทุกหมู่บ้าน จะสามารถสร้างฐานข้อมูลฝนละเอียดระดับหมู่บ้าน ซึ่งจะช่วยให้การวางแผนเพาะปลูกและการร้องขอรับความช่วยเหลือเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในทางกลับกัน หากไม่ดำเนินการ โครงการนี้จะต้องพึ่งพาข้อมูลจากสถานีอุตุนิยมวิทยาระดับอำเภอซึ่งอยู่ห่างไกล ทำให้ข้อมูลไม่ทันต่อเหตุการณ์ อันจะนำไปสู่ความเสียหายต่อพืชผลและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรเพิ่มขึ้น โครงการนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางการเกษตร และสนับสนุนยุทธศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา ข้อ ๓ ว่าด้วย “การพัฒนาภาคเกษตรอย่างยั่งยืน”

๒. วัตถุประสงค์

๑. สร้างระบบเฝ้าระวังปริมาณน้ำฝนระดับหมู่บ้านครอบคลุม ๑๘ หมู่บ้าน ในตำบลท่าโรง อำเภอลำทะเมนชัย ภายใน ปี ๒๕๖๘
๒. เพิ่มศักยภาพผู้นำชุมชนในการรวบรวม-รายงานข้อมูลฝน และออกประกาศเตือนภัยภายใน ๓๐ นาทีหลังปริมาณฝนเกินค่ามาตรฐาน
๓. ลดความเสียหายด้านการเกษตรจากอุทกภัยในฤดูฝน ๒๕๖๘ ลงอย่างน้อย ๒๐ % เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย ๓ ปีที่ผ่านมา

๓. เป้าหมาย

ประเภทผลงาน	ปริมาณ/คุณภาพ	ระยะเวลาเสร็จ
กระบอกวัดน้ำฝน ขนาด ๑๐๐ มม. พร้อมขาตั้ง	๑๘ ชุด (๑ ชุด/หมู่บ้าน) คุณภาพตาม มกอช. ๑๗๐๑-๒๕๕๙	จัดซื้อ-ติดตั้ง พ.ค.-ก.ค. ๒๕๖๘
การอบรมผู้นำชุมชน	ผู้นำ ๑๘ คน ผ่านการอบรม & ผ่านการทดสอบ ≥ ๘๐ คะแนน	ส.ค. ๒๕๖๘
ระบบรายงาน Line OA “ฝนวิเชียรบุรี”	๑ ระบบ ใช้งานได้จริง ≥ ๙๐ % uptime	ส.ค. ๒๕๖๘

๔. วิธีการดำเนินงาน

๑. เตรียมการ (เม.ย.-พ.ค. ๒๕๖๘)
 - แต่งตั้งคณะทำงานโครงการ
 - สำรวจ/ยืนยันจำนวนหมู่บ้านและจุดติดตั้ง

๒. จัดซื้ออุปกรณ์ (พ.ค.-มิ.ย. ๒๕๖๘)

- จัดทำ TOR, ประกาศจัดซื้อ กระบอกวัดน้ำฝนชนิดเกจอ่านค่า ๐-๑๐๐ มม. วัสดุ PVC ใส + ขาตั้งเหล็กชุบสังกะสีสูง ๑.๒ ม.

๓. ติดตั้งและทดสอบ (มิ.ย.-ก.ค. ๒๕๖๘)

- ส่งมอบอุปกรณ์แก่ อบต./กำนัน
- ติดตั้งกระบอกที่บ้านผู้นำชุมชน (จุดปลอดภัย ไม่บังต้นไม้/สิ่งปลูกสร้าง)
- ทดสอบการอ่านค่าเทียบกับสถานีอุตุฯ อำเภอ (± 3 มม.)

๔. อบรม & สื่อสารชุมชน (ส.ค. ๒๕๖๘)

- จัดอบรม ๑ วัน/รุ่น จำนวน ๓ รุ่น (๕๐-๕๕ คน/รุ่น)
- จัดทำคู่มือ A๕ “การอ่านค่าฝน & ขั้นตอนประกาศเตือน” แจกทุกหมู่บ้าน

๕. จัดตั้งระบบรายงาน

- เปิด Line Official Account “ฝนวิเชียรบุรี”
- สร้างฟอร์ม Google Form รับค่าฝน (เข้า-เย็น) ดึงข้อมูลเข้า Google Sheet + Dashboard

๖. ติดตามผลและบำรุงรักษา (ก.ย.-ต.ค. ๒๕๖๘ และต่อเนื่องทุกปี)

- เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอตรวจเยี่ยมและสอบเทียบอุปกรณ์ทุก ๓ เดือน
- บันทึกค่าฝน ≥ 10 มม. ต่อ ชั่วโมงจะขึ้นสถานะ “เฝ้าระวัง” สีเหลืองใน Dashboard อัตโนมัติ

๕. ระยะเวลาโครงการ

กิจกรรม	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.
แต่งตั้งคณะทำงาน	●						
สำรวจจุดติดตั้ง	●	●					
จัดซื้อ/จัดจ้าง		●	●				
ติดตั้ง & ทดสอบ			●	●			
อบรม & ประชาสัมพันธ์					●		
ติดตาม/ประเมินผลรอบแรก						●	●

๖. สถานที่โครงการ

- จุดติดตั้ง : บ้านผู้นำหมู่บ้านทุกหมู่ของ ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี (รวม ๑๘ จุด)
- สถานที่อบรม : ห้องประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี และศูนย์เรียนรู้การเกษตร (สำรอง)

๗. งบประมาณ (หน่วย: บาท)

รายการ	จำนวนหน่วย	ราคา/หน่วย	รวม
กระบอกวัดน้ำฝน + ขาตั้ง	๑๘ ชุด	๔๐๐	๗,๒๐๐
ป้ายสติ๊กเกอร์มาตรฐานการอ่านค่า	๑๘ ชุด	๓๐	๕๔๐
จัดอบรม (อาหาร+อาหารว่าง)	๑๘ คน	๑๒๕	๒,๒๕๐
ค่าวิทยากรอบรม	๖ ชั่วโมง	๖๐๐	๓,๖๐๐
รวม			๑๑๐,๑๖๐

แหล่งงบประมาณ: งบประมาณกองทุนป้องกันและลดภัยพิบัติด้านการเกษตร ฯ (ปี ๒๕๖๘) + งบสนับสนุนจาก อบต. และภาคเอกชนในพื้นที่

๘. ผู้รับผิดชอบ

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง/หน่วยงาน	บทบาทโครงการ
	เกษตรอำเภอวิเชียรบุรี	ผู้อำนวยการโครงการ
	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	หัวหน้าฝ่ายจัดซื้อ & ฝึกอบรม
	ปลัด อบต. - ตัวแทนท้องถิ่น	ประสานงานชุมชน
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ๑๘ หมู่บ้าน	ผู้นำชุมชน	ผู้ดำเนินการติดตั้ง & รายงานข้อมูล

โครงสร้างการบริหาร: ใช้รูปแบบ **Matrix Team** (สำนักงานเกษตรอำเภอเป็นแกนกลาง เชื่อมประสาน อบต./ผู้นำชุมชน และเครือข่าย อาสาภัยพิบัติ)

๙. การติดตามและประเมินผล

- ติดตาม :
 - ตรวจสอบการบันทึกค่าฝนผ่าน Dashboard รายวัน (อัตราการรายงาน $\geq 90\%$)
 - ตรวจเยี่ยมจุดติดตั้งทุก ๓ เดือน ตรวจสอบความเที่ยง ± 3 มม.
- ประเมินผล :
 ๑. ด้านประสิทธิผล: เปรียบเทียบความเสียหายพืชผลปี ๒๕๖๘ กับค่าเฉลี่ย ๓ ปีย้อนหลัง (เป้าหมายลด $\geq 20\%$)
 ๒. ด้านประสิทธิภาพ: ค่าใช้จ่ายต่อหมู่บ้านไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท
 ๓. ด้านความพึงพอใจ: สัมรวจ Sample เกษตรกร > 300 คน คะแนนพึงพอใจ $\geq 4.0/5$
 - ระยะเวลา : ประเมินผลกลางโครงการ (ส.ค. ๒๕๖๘) และหลังสิ้นสุดฤดูฝน (ต.ค. ๒๕๖๘)

๑๐. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีข้อมูลฝนระดับหมู่บ้านแบบเรียลไทม์และระบบแจ้งเตือนภัยที่ชุมชนเข้าถึงได้ภายใน ๓๐ นาที
๒. เกษตรกรสามารถปรับแผนจัดการน้ำ/ป้องกันทรัพย์สินได้ทันท่วงที ความสูญเสียลดลง $\geq 20\%$
๓. ผู้นำชุมชน ๑๘ คน มีทักษะด้านอุตุนิยมวิทยาการเกษตรขั้นพื้นฐาน สร้างต้นแบบการบริหารจัดการภัยพิบัติชุมชน
๔. ฐานข้อมูลฝนเชิงพื้นที่ (Micro-climate) สนับสนุนงานวิจัย/นโยบายด้านการเกษตรยั่งยืนของจังหวัด

เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลพุดาม เพื่อพิจารณาร่างแผนการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ณ ห้องประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรง อำเภอยะบوري จังหวัด เพชรบูรณ์

สำเนา

ที่ พช ๐๔๐๙/

สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี
ถนนสระบุรี - หล่มสัก พช ๖๗๑๓๐

๒๙ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์บรรจแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับตำบลในแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ตำบลท่าโรง

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารการจัดการความเสี่ยงน้ำท่วมภาคเกษตรไทย จำแนกตามกลุ่มพืช จำนวน ๑ ชุด
 ๒. แบบฟอร์มโครงการ โครงการส่งเสริมการปลูกถั่วเขียวในพื้นที่เกษตรหลังน้ำท่วม
 ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๑ ชุด
 ๓. โครงการจัดตั้งจุดตรวจวัดปริมาณน้ำฝนประจำหมู่บ้าน เพื่อการเตรียมความพร้อม
 รับมือนภัยพิบัติด้านการเกษตร ฤดูฝน ตำบลท่าโรง อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์
 ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานเกษตรจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ขอให้สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี ดำเนินการเสนอโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ด้านการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านบรรจแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับตำบลในแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ตำบลท่าโรง จำนวน ๒ โครงการ โดยได้จัดทำรายละเอียดข้อมูลพื้นฐานโครงการและงบประมาณรายจ่ายเบื้องต้นมาพร้อมนี้

สำนักงานเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี จึงขอความอนุเคราะห์องค์การบริหารส่วนตำบลท่าโรงพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์บรรจแผนพัฒนาด้านการเกษตรระดับตำบลในแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ตำบลท่าโรง รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายธนตร ฤทธิมหันต์)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอวิเชียรบุรี

งานยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

โทร./โทรสาร ๐-๕๖๙๒-๘๐๔๕

30/7/68

ร่าง/พิมพ์
 ฐาน
 ตรวจ